

Εσπερινό Γυμνάσιο Λ.Τ. Καλύμνου
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ- ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2022-2023

Θεατρική διασκευή: «Το χριστόψωμο» του Παπαδιαμάντη
Υπεύθυνη καθηγήτρια: Φλωριανού Ελένη

ΟΜΑΔΑ Α':

Βρουβή Μαρία, Κορτέσης Γιάννης, Μπουλαφέντη
Εμμανουέλα, Τυρίκου Μαρία.

ΟΜΑΔΑ Β':

Βεζυροπούλου Φανερωμένη, Έλληνα Αφροδίτη
Λέριου Ειρήνη, Μαύρου Σεβαστή.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΑ ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΑΦΗΓΗΤΗ-ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Ομάδα Α'

Ο αφηγητής εισέρχεται από το παρασιήνιο, παίρνει θέση μπροστά και δεξιά από την σιηνή. Στην σιηνή υπάρχουν: μια «παρατσά» (εστία- πάνω στην οποία βρίσκονται θαλασσινά αντικείμενα όπως κοχύλια, σφουγγάρια και στο κέντρο ένα τιμόνι καραβιού), ένα ξύλινο τραπέζι, 2 καρέκλες, μια πιατοθήκη παραδοσιακή, μια ντιβανοκασέλα κι ένας κρέβατος. Πάνω στο τραπέζι, μια κανάτα με νερό και 2 ποτήρια. Το πάτωμα είναι στρωμένο με κουρελούδες. Η σιηνή φωτίζεται μόνο με λάμπες πετρελαίου. Στην σιηνή βρίσκεται η Διαλεχτή, πλέκει ένα πουλόβερ για τον άντρα της. Φοράει μισοφούστανο μακρύ, μπλε χρώμα, γιλέκο πλεχτό και τσεμπέρι. Κοιτάζει έξω ανήσυχη, ο καιρός χαλάει, ανησυχεί για τον άντρα της. Ακούγεται μουσική υπόκρουση με τσαμπούνα.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΑΦΗΓΗΤΗ-ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Ομάδα Β'

Ο αφηγητής ξεκινάει να μιλάει ερχόμενος μέσα από το κοινό. Παίρνει θέση μπροστά από την σκηνή και σε μία άκρη της. Πάνω στην σκηνή υπάρχει ένα τραπέζι με 2 καρέκλες, ένα μικρό σκαμνί, μια «παρατσά» πάνω στην οποία είναι αναμμένη μια λάμπα πετρελαίου, ένα σφουγγάρι, δυο λαϊνες και στον τοίχο κρεμασμένη μια εικόνα βυζαντινή. Επίσης, στην γωνιά του δωματίου υπάρχει μια παλιά ντουλάπα με μια στοίβα προικιά διπλωμένα στο πάνω μέρος της. Στο σκαμνί κάθεται η πεθερά και στο δωμάτιο περιφέρεται η Διαλεχτή, ντυμένη με μια μακριά φούστα, μαύρη μπλούζα και ζακέτα. Περιποιείται την πεθερά της, της προσφέρει νερό και γλυκό. Ακούγεται -ως μουσική υπόκρουση- ήχος από καλύμνικη, παραδοσιακή μουσική.

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ- ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

Ομάδα Α' - Σκηνή με τσιγγάνα

Όπως είναι η Διαλεχτή στην σκηνή, θα σταματήσει να πλέκει και θα αρχίσει να θυμάται τις προσπάθειες που έκανε να μείνει έγκυος (ακούμε τα λόγια του αφηγητή). Οι αναμνήσεις του παρελθόντος θα ζωντανέψουν μπροστά στην σκηνή: Αριστερά από την σκηνή θα εμφανιστεί ξαφνικά μια τσιγγάνα, που κρατά ένα καλάθι με βότανα. Θα χτυπήσει την πόρτα:

-**Διαλεχτή:** ίντα που θέλεις πρωί-πρωί;

-**Τσιγγάνα:** Ήρτα να σε βοηθήσω, έμαθα το πρόβλημά σου. Σ' έφερα κάτι βοτάνια, που κάμουσι θάματα! Θα τα βράσεις, θα τα πεις και θα «πιάσεις» 'ρσενικό αμέσως!

Η Διαλεχτή παίρνει τα βοτάνια, πληρώνει την τσιγγάνα, την ευχαριστεί και γυρίζει στην θέση της. Κάνει ότι πίνει από ένα ποτήρι, μέσα στο οποίο έριξε τα βότανα. Πιάνει την κοιλιά της. Κάθεται απογοητευμένη και στενοχωρημένη πάλι στην καρέκλα της. Ξαναπιάνει το πλεχτό της.

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ- ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

Ομάδα Β' - Σκηνή με γειτόνισσα

Δίπλα στην σκηνή υπάρχει ένα λευκό, μεγάλο σεντόνι τεντωμένο και από πίσω του μια λάμπα, για να δημιουργεί θέατρο σκιών. Εκεί θα φαίνονται όλες οι αναδρομές στο παρελθόν. Εκεί θα δούμε με παντομίμα έναν καλόγερο να βάζει ένα κομπολόι μέσα σε ποτήρι με αγιασμένο νερό και να το δίνει στην Διαλεχτή να το πιει (θα ακούμε μόνο τον αφηγητή, θα βλέπουμε παντομίμα, μόνο σκιές). Στην επόμενη σκηνή (πίσω πάλι από το σεντόνι) η Διαλεχτή συναντά μια γειτόνισσα και μιλάνε:

-**Διαλεχτή:** Κυρά Κατίνα, έχεις κάνα ματζούνι να μου δώσεις για να γκαστρωθώ;

-**Κατίνα:** Έχω το παιί μου, (θ)α σου δώσω μια συνταγή με βότανα θαυματουργά! Να τα βάλεις στο καζάνι να βράσουσι και να καθήσεις πάνω τους, γυμνή, μ' αυτό θα γκαστρωθείς και η πεθερά σου θα κλείσει τον λάρυγγά της, που σε πικραίνει κάθε μέρα...

Ομάδα Α' - Διάλογος μάνας-γιου

-**Μάνα:** Μα, ομορφιά μου, θησαυρέ μου, βασιλιά μου, καλώς ήρτες γιε μου!

-**Γιος:** Καλώς σε βρήκα, μάνα.

-**Μάνα:** Μα, τόσο καιρό με τρώγει να ρτεις, να τα βγάλω από μέσα μου, να σου πω τα καμώματα της γυναίκας σου!

-**Γιος:** Τι σου καμε πάλι;

-**Μάνα:** Μααα, αυτή η άβζα (=στείρα), που εν μπορεί να σε χαρέψει πλιο, ν' αφήνεις τ' όνομά σου πίσω.. Που να μη φτάξει (που να μην σώσει), να μην ξημερώσει, που να την κόψει ο ταμνάς (καρκίνος)

-**Γιος:** Καλέ, αμά(=μάνα), ίντα που σου καμε πάλι και καταριέσαι την κόρη;

ΜΑΝΑ-ΓΙΟΣ / ΤΡΙΤΗ ΣΚΗΝΗ

-**Μάνα:** Τι να μου κάμει η τσαπατσούλα, η ακαμάντρα, που (δ)ε νοά να κάμει μια δουλειά και σκουλήκιασε το σπίτι... Και κακονυκοκυρά, που (δ)εν ποτάσει τα φράγια της.. Όλα τα μαντζά της τα δώνει της μάνας της κι εσύ θαλασσοπνίγεσαι, μωρέ παλαβιάρη, τζαμούζα, που σ'έβαλε στην βράκα της αποιάτω...

-**Γιος:** Κα βουά, μάνα, μη σ'ακούσειη γειτονιά..

-**Μάνα:** Μωρέ, ας έρτει η προκομμένη και (θ)α της πω τα πανιά που την τυλίγασι.. Πάμε, γιε μου..

ΣΤΟ ΚΑΠΗΛΕΙΟ /ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΚΗΝΗ

Ομάδα Β' - στο καπηλειό

Ο Καντάκης θα είναι καθισμένος στο τραπέζι του σπιτιού του και θα πίνει. Ο διάλογος με τους άλλους θα ακούγεται ηχογραφημένος από τα ηχεία(θα τα θυμάται). Όταν τελειώσει ο διάλογος, ο Καντάκης θα πει το υπόλοιπο ποτό του μονορούφι και θα σηκωθεί νευριασμένος, πηγαίνοντας προς την γυναίκα του, που κρατά έναν δίσκο με πιάτα, για να τον σερβίρει. Θα σηκώσει το χέρι του νευριασμένος και θα της πετάξει κάτω τον δίσκο, τα φώτα θα σβήσουν. Ηχογραφημένος διάλογος:

- **Άντρας 1:** καλώς ήρθες, καπετάν- Καντάκη, κάτσε να σε κεράσουμε!
- **Άντρας 2:** Κάτσε να πιούμε στην υγεία του Πανορμίτη και της γυναίκας του, της Φωκαίνας, που γέννησε ψες..
- **Άντρας 3:** Κι έκαμε ένα γιο... έναν παίδαρο!

Ομάδα Β' - στο καπηλειό

- Όλοι μαζί: Να σας ζήσει! (τσουγκράνε ποτήρια)
- Άντρας 1: Ας πιούμε κι ένα για τον κυρ-Θανάση, που πάει για το τρίτο παιί..
- Άντρας 2: Συ, καπετάν Καντάκη, πότε θα δούμε την χαρά σου; Να σου καμε η κυρά κάνα παιί;
- Καντάκης: Έχει ο θεός...
- Άντρας 3: (σιγανά) Ο θεός έχει, μα συ δεν έχεις, καφερέ, με την άβζα που επήρες..
- Όλοι μαζί: Άντε γεια μας!

Επίσκεψη πεθεράς- Σικηνή πέμπτη

Ομάδα Α' + Β'

- **Μάνα:** Χρόνια πολλά, νύφη!
- **Διαλεχτή:** Καλώς την! Χρόνια πολλά, μάνα!
- **Μάνα:** Ήρτα α σου φέρω το μουχουρτικό σου! Ήφτιαξα δυο χριστόψωμα κι ήφερά σου το ένα, α το φάεις και (ν)α σου ευχηθώ μ'έναν γιο... (ν) α χαρέψεις το παιί μου, που τ'ανιμένει πώς και πώς!
- **Διαλεχτή:** Σ'ευχαριστώ, μάνα, σ'ευχαριστώ! Αμήν! Μμμ, μοσκοβολά!
- **Μάνα:** Τώρα δα το ψησα, φάε το..
- **Διαλεχτή:** (N)α το πάρω (ν)α το φυλάξω, καλύτερα στο κονοστάσι μέχρι τα Φώτα, ν'αγιασθει!
- **Μάνα:** Όχι, όχι! Το μουχουρτικό και το πεσιέσι τρώεται αμέσως, (ν)α φυλάξεις πλιο φτο που θα ζυμώσεις μοναχή σου, έτσι κάμουσι οι νοικοκυρές! Ακούς με; Ταχιά και με γεια να το φας το πεσιέσι!

- **Διαλεχτή:** Δίκιο έχεις, του λόγου σου ξέρεις καλύτερα! Σ' ευχαριστώ πολύ που με σκέφτηκες, μάνα!
- **Μάνα:** Άντε, πάω μαθές, να τοιμαστώ για την εκκλησιά. Συ, νύφη, δεν θα πας (ν)α μεταλάβεις;
- **Διαλεχτή:** Πώς, θα πάω τα μεσάνυχτα μέχρι το ξημέρωμα, άγια μέρα που ξημερώνει αύριο!
- **Μάνα:** Ε, τα λέμε και τότες..
- *(η πεθερά φεύγει, η Διαλεχτή μονολογεί)*
- **-Διαλεχτή:** Μπα! Πώς το 'παθε η πεθερά μου και μου 'φερε χριστόψωμο! Ε, θα μου πεις, άγιες μέρες, μαλάκωσαν κι αυτηνής την καρδιά.. Μεγάλη η χάρη σου, Χριστέ μου! *(κάνει τον σταυρό της)*

Στην εκκλησία- Σκηνή έκτη

Οι μαθητές αποφάσισαν να αφαιρέσουν εντελώς την σκηνή μέσα στην εκκλησία από την θεατρική διασκευή για δύο λόγους:

1. Γιατί , κατά την γνώμη τους, δεν προσθέτει κάτι σημαντικό στην εξέλιξη της πλοκής ή στην σκιαγράφηση των χαρακτήρων και
2. Θεώρησαν ότι θα ήταν πολύ δύσκολο πρακτικά και σκηνογραφικά να επιτευχθεί η μετάβαση σε άλλο τόπο.

Έτσι, βάζουν την Διαλεχτή να ετοιμάζεται να φύγει για την εκκλησία, αλλά να την προλαβαίνει η ξαφνική άφιξη του άντρα της στο σπίτι.

Διάλογος Καντάκη-Διαλεχτής- Σικηνή έβδομη

Η Διαλεχτή ντύνεται και ετοιμάζεται να φύγει για την εκκλησία. Στην πόρτα, λίγο πριν βγει, εισβάλλει στο σπίτι ο άντρας της, ταλαιπωρημένος και μουσκεμένος. Εκείνη τρομάζει)

- **Διαλεχτή:** Α! Ήρτες; (Δ)εν σε περίμενα!
- **-Καντάκης:** Είμαι μισοπνιγμένος... αλλά δεν είναι τίποτα, μη φοβάσαι! Αντί να το ριζώμε έξω, το καθίσαμε στα ρηχά.
- **- Διαλεχτή:** Πέσατε έξω; Παναγιά μου!
- **- Καντάκης:** Όχι, (δ)εν είναι, σου λέγω, τίποτε. Η βρατσέρα είναι σίγουρη, με δύο άγκιουρες αραγμένη και καθισμένη.
- **- Διαλεχτή:** Μα εσύ στάζεις! Και τρέμεις! Θέλεις ν' ανάψω φωτιά;
- **- Καντάκης:** Άναψε, και δώσε μου ν' αλλάξω.

(Η Διαλεχτή βγάζει και του δίνει στεγνά ρούχα και ανάβει φωτιά)

- **- Διαλεχτή:** (ν)α σου κάμω κανένα βραστικό (ν)α ζεσταθείς;
- **- Καντάκης:** (δ)έν μ' ωφελούν έμένα τα βραστικά. Κρασι νά βγάλης.

(Η Διαλεχτή του σερβίρει κρασί)

- **Καντάκης:** Πεινώ! Πώς και δεν εφρόντισες να μαγειρεύσεις τίποτα;
  - - **Διαλεχτή:** (Δ)εν σε περίμενα πόψε! Τοιμαζόμουν να πάω στην εκκλησιά. Όμως επήρα λίγο κρέας, μέρες που'ναι. (Ν)α σου ψήσω μια πριτζόλα;
  - - **Καντάκης:** Βάλε την στα κάρβουνα, και πήγαινε συ στην εκκλησιά σου! Θα έλθω κι εγώ σε λίγο!
-

(Η Διαλεχτή βάζει κρέας στην φωτιά)

- - **Καντάκης:** Η μάνα μου δεν θα το 'μαθε βέβαια ότι ήλθα...
- - **Διαλεχτή:** Είναι κι εκείνη στην εκκλησιά, από ώρας. Θες να της παραγγείλω;
- - **Καντάκης:** Παράγγειλέ της να έλθει το πρωί.
- - **Διαλεχτή:** Καλά, ψήσε και φάε και μέχρι να τελέψεις, θα γυρίσω.

(Η Διαλεχτή ετοιμάζεται να φύγει, φτάνοντας στην πόρτα ο σύζυγος της φωνάζει)

- - **Καντάκης:** Μα τώρα, είναι τρόπος φτος, (ν)α πας συ στην εκκλησιά και να μ' αφήσεις μόνο, κόμα (δ)εν ήρτα; Σκυλοπνιγμένο;
- - **Διαλεχτή:** Αμαρτία, άντρα μου, μέρα που'ναι! (Ν)α μεταλάβω κι έρχομαι!

Μονόλογος Καντάκαινας- Σκηνή όγδοη

Ομάδα Β'

Η γριά Καντάκαινα, μαυροντυμένη, ζυμώνει το χριστόψωμο για την νύφη της- η σκηνή θα παιχτεί σε σύννεφο καπνού, σαν αναδρομή στο παρελθόν, δίπλα στην βασική σκηνή, την ώρα που ο Καντάκης θα τρώει το χριστόψωμο. Εκείνος δεν θα βλέπει ούτε θα ακούει την μητέρα του.

ΓΡΙΑ: (Θ)α σου ζυμώσω, νύφη μου, την τελευταία γλυκασιά σου! (Ν)α λευτερωτεί το παιϊ μου, θε μου σχώρα με, που (δ)εν ήσουν άξια (ν)α του κάμεις ένα γιο! (Δ)εν υπάρχει άλλη λύση, μόνο (ν)α φύγει 'πτη μέση φτη η άβζα, που του φαγε τη ζωή και τον άφηκε άκληρο, κούτσουρο μοναχό. (Ν)α βρει μια άλλη, καματερού και καρπερή, να του δώσει ένα γιο κι εκεινού, (ν)α χαρευτεί. Θε μου, σχώρα με... (Προσθέτει στην ζύμη ποντικοφάρμακο)